

15. Sytuacja majątkowa i kapitałowa oraz wynik finansowy NBP za 2024 r.

15.1. Wstęp

Celem rozdziału jest syntetyczne przedstawienie informacji o sytuacji majątkowej i kapitałowej oraz wyniku finansowym NBP za 2024 r.⁹⁶ Opisano w nim, z perspektywy finansowej, obszary działania banku centralnego – przede wszystkim zarządzanie rezerwami dewizowymi, prowadzenie polityki pieniężnej, działalność emisyjną oraz gospodarkę własną NBP.

W rozdziale zawarto w szczególności informacje objaśniające zmiany poszczególnych pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat w 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. W zakresie bilansu zaprezentowano m.in. zmianę sumy bilansowej oraz struktury aktywów i pasywów, a także najważniejsze pozycje aktywów i pasywów w podziale na waluty obce i walutę krajową. W zakresie rachunku zysków i strat przedstawiono pozycje składające się na rachunek wyników (np. wynik z odsetek, wynik z operacji finansowych, wynik z prowizji i opłat) oraz przychody i koszty w podziale na główne obszary działania banku (wynik z tytułu zarządzania rezerwami dewizowymi, różnic kursowych, prowadzonej polityki pieniężnej, koszty działania i amortyzacji).

W celu przedstawienia informacji w szerszym horyzoncie oprócz danych finansowych za 2024 i 2023 r. zaprezentowano także dane historyczne, tj. kształtowanie się sytuacji majątkowej i kapitałowej NBP w zestawieniu pięcioletnim (2020–2024).

Informacje zawarte w niniejszym rozdziale są komplementarne wobec Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2024 r., zamieszczonego na stronie internetowej NBP wraz ze sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania.

Bilans NBP

Na koniec 2024 r. suma bilansowa NBP wyniosła 1 046,8 mld zł⁹⁷.

Na wzrost sumy bilansowej w 2024 r. o 143,2 mld zł (15,8%) wpłynęły głównie transakcje posiadaczy rachunków w NBP oraz wynik zarządzania rezerwami dewizowymi, przy towarzyszącej temu zmianie

⁹⁶ Wszystkie informacje zawarte w niniejszym rozdziale są danymi NBP, w tym danymi z ksiąg rachunkowych NBP. Dane mogą się nie sumować do pełnych wartości ze względu na zaokrąglenia (działania matematyczne dokonywane są na liczbach w pełnych złotych, a następnie zaokrąglane). Liczby 0,0 i -0,0 oznaczają, odpowiednio, dodatnie i ujemne wartości zaokrąglone do zera, podczas gdy kreska („-”) oznacza wartość zero danej pozycji.

⁹⁷ Najwyższa wartość sumy bilansowej po denominacji złotego w 1994 r.

kursów walut obcych oraz zmniejszeniu salda dłużnych papierów wartościowych w złotych, skupionych w latach 2020–2021 na potrzeby prowadzonej polityki pieniężnej.

Główne zmiany po stronie aktywów dotyczyły:

- złota i należności w złocie – wzrost o 60,7 mld zł (64,9%),
- należności w walutach obcych od nierezydentów – wzrost łącznie o 91,9 mld zł (13,7%),
- dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej – spadek o 9,7 mld zł (7,0%),

Największe zmiany po stronie pasywów dotyczyły:

- zobowiązań związanych z polityką pieniężną – wzrost łącznie o 60,0 mld zł (15,9%),
- pieniądza w obiegu – wzrost o 35,9 mld zł (9,5%),
- kapitału NBP – wzrost o 31,9 mld zł (+20,2 mld zł na koniec 2024 r. wobec -11,7 mld zł na koniec 2023 r.).

Kapitał NBP

Na koniec 2024 r. kapitał NBP wyniósł 20,2 mld zł (por. rozdział 15.2.2.3).

Wzrost kapitału NBP na koniec 2024 r. w porównaniu ze stanem na koniec 2023 r. był spowodowany przede wszystkim wzrostem rynkowej ceny złota oraz deprecjacją złotego względem USD i GBP (deprecjacja złotego oznacza wzrost równowartości w złotych posiadanych zasobów w walutach obcych). Sytuacja ta przełożyła się na wzrost kapitału NBP przez zwiększenie przychodów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota oraz z różnic kursowych walut obcych.

Na koniec 2024 r. w porównaniu ze stanem na koniec 2023 r. nastąpiła aprecjacja złotego względem AUD, CAD, EUR, NOK oraz NZD, co spowodowało wystąpienie kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej zasobów tych walut obcych. Z kolei aprecjacja złotego do wszystkich walut obcych w ujęciu średniorocznym wpłynęła na wystąpienie kosztów z tytułu ujemnych zrealizowanych różnic kursowych. Koszty te negatywnie oddziaływały na wielkość kapitału NBP, gdyż pomniejszają wynik finansowy NBP.

Wielkość kapitału nie miała bezpośredniego wpływu na realizację podstawowego celu działalności NBP w zakresie utrzymywania stabilnego poziomu cen ani na realizację innych zadań NBP. Nie stanowiła zatem czynnika ograniczającego niezależność banku centralnego.

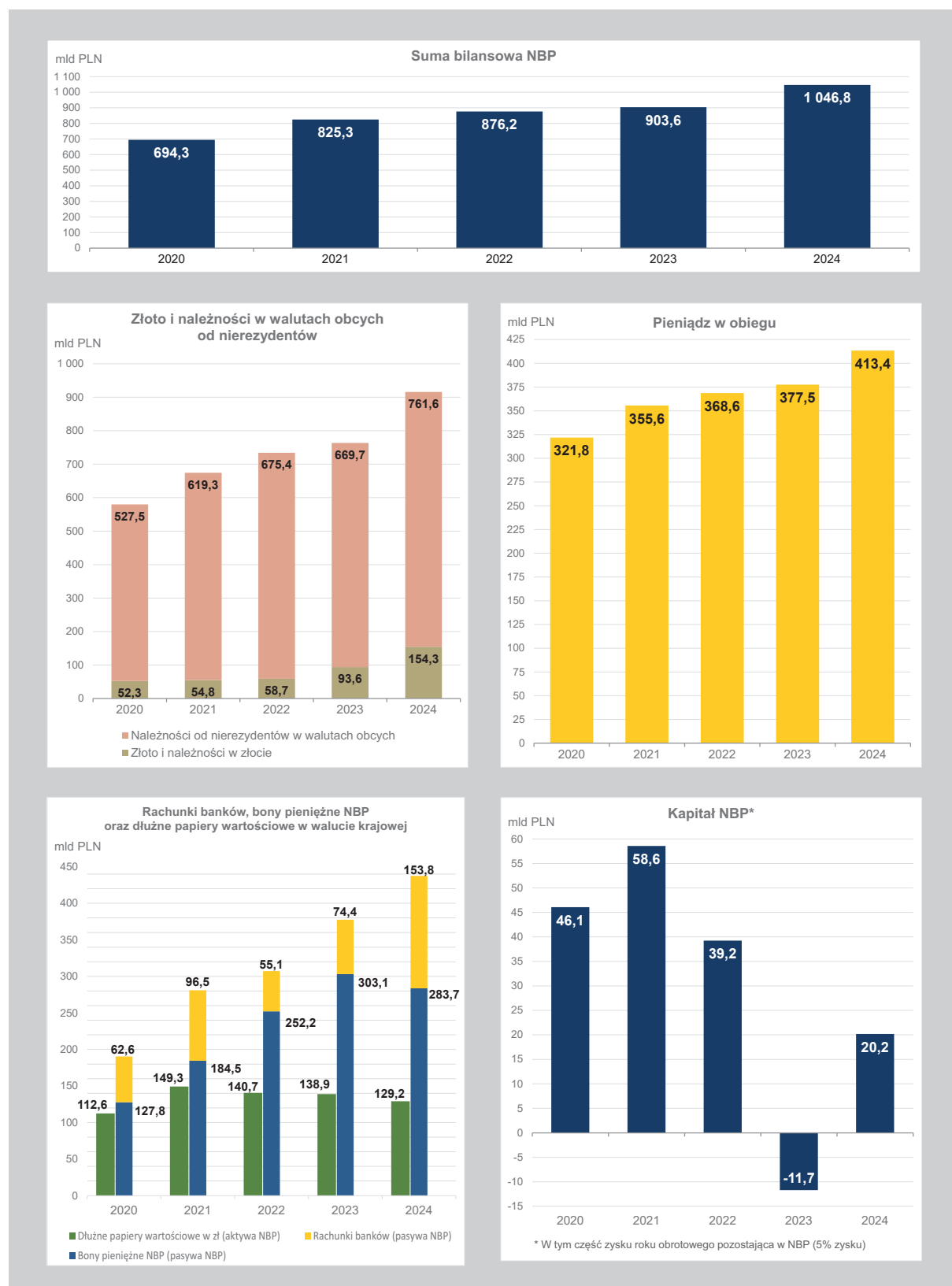
Rachunek zysków i strat NBP

Narodowy Bank Polski odnotował stratę za 2024 r. wynoszącą -13,3 mld zł. Głównymi elementami wyniku finansowego NBP były:

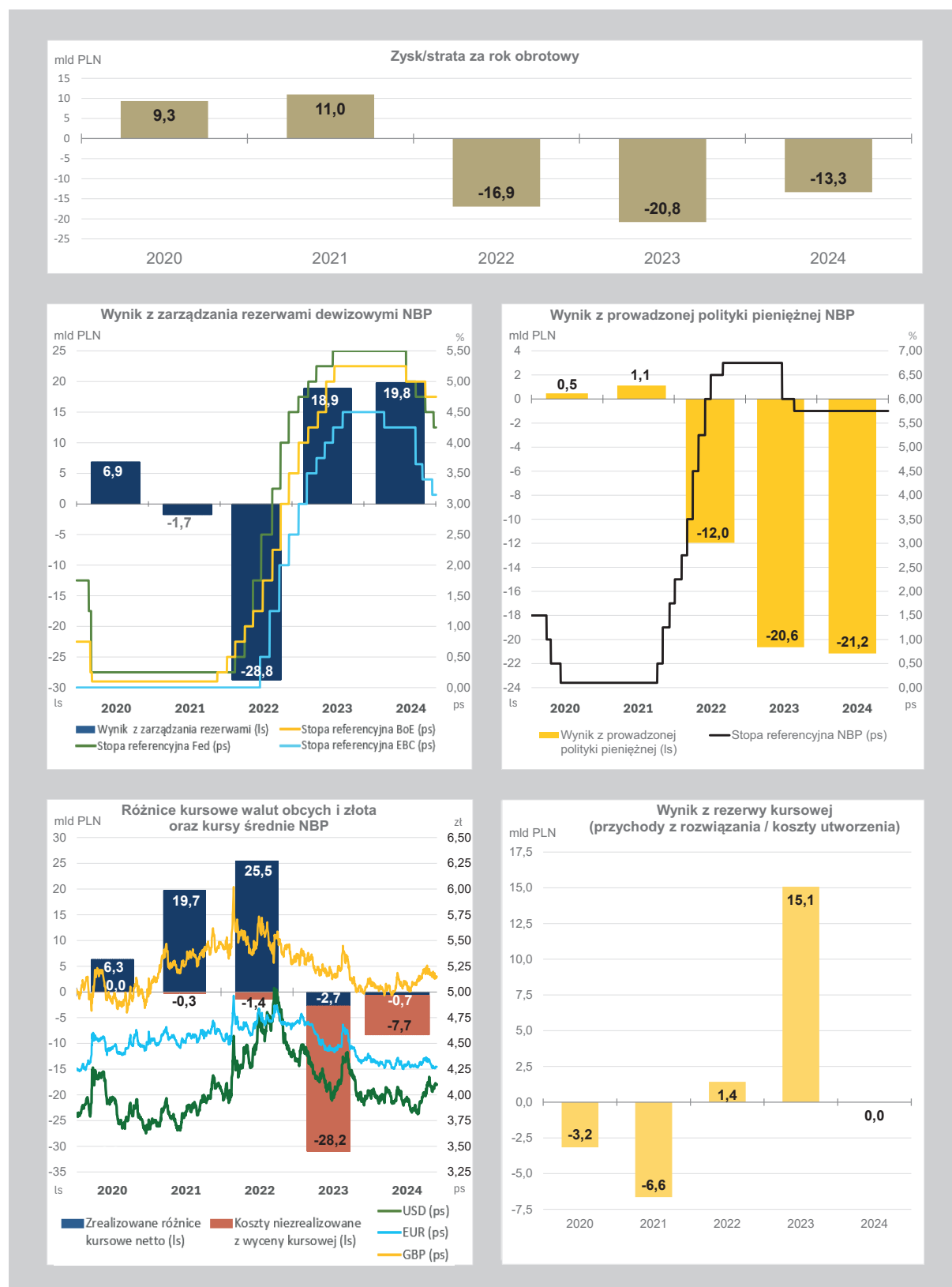
- ujemny wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej w kwocie -21,2 mld zł,
- ujemny wynik z różnic kursowych w kwocie -8,3 mld zł, w tym -0,7 mld zł ze zrealizowanych różnic kursowych oraz -7,7 mld zł z tytułu kosztów niezrealizowanych wyceny kursowej na 31 grudnia 2024 r. (por. rozdział 15.3.2),
- dodatni wynik zarządzania rezerwami dewizowymi (w walucie instrumentu) w kwocie 19,8 mld zł (por. rozdział 15.3.1).

Koszty działania i amortyzacji wyniosły -1,8 mld zł.

Wykres 22. Przegląd zmian bilansu NBP w latach 2020–2024 (na 31 grudnia roku obrotowego)



Wykres 23. Przegląd zmian rachunku zysków i strat NBP w latach 2020–2024 (za dany rok obrotowy)



15.2. Charakterystyka bilansu NBP

Tabela 7. Aktywa i pasywa NBP na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł)

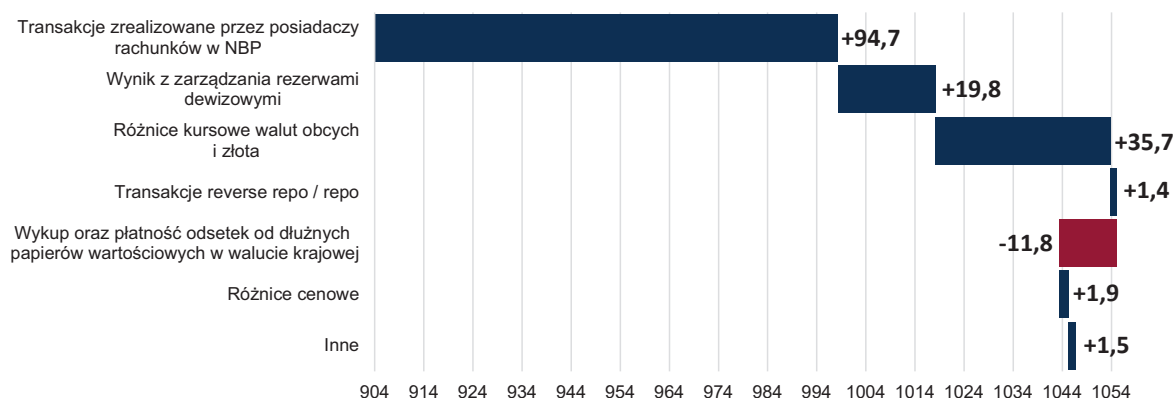
AKTYWA	2024	2023	Zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	154,3	93,6	60,7
A.2. Należności w walutach obcych od nierezydentów	761,6	669,7	91,9
2.1. Należności od MFW	28,5	28,5	-0,0
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	733,1	641,2	91,9
A.3. Należności w walutach obcych od rezydentów	-	-	-
A.4. Należności w walucie krajowej od nierezydentów	-	-	-
A.5. Należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	-	-	-
A.6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych	0,0	0,0	0,0
A.7. Papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	129,2	138,9	-9,7
A.8. Należności w walucie krajowej od sektora rządowego	-	-	-
A.9. Pozycje w trakcie rozliczenia	-	-	-
A.10. Pozostałe aktywa	1,7	1,5	0,2
AKTYWA RAZEM	1 046,8	903,6	143,2

PASYWA	2024	2023	Zmiana
P.1. Pieniądz w obiegu	413,4	377,5	35,9
P.2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	153,8	74,4	79,4
P.3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	1,3	2,6	-1,3
P.4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	283,7	303,1	-19,4
P.5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	19,0	11,9	7,1
P.6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	2,0	4,1	-2,1
P.7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	47,0	45,6	1,3
P.8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	77,3	67,5	9,8
P.9. Alokacja SDR	28,2	27,9	0,3
P.10. Pozycje w trakcie rozliczenia	-	-	-
P.11. Pozostałe pasywa	0,7	0,5	0,2
P.12. Rezerwy	0,2	0,2	0,0
P.13. Różnice z wyceny	80,2	35,0	45,2
P.14. Fundusze	1,5	1,5	-
P.15. Straty z lat ubiegłych	-48,2	-27,4	-20,8
P.16. Zysk/strata za rok obrotowy	-13,3	-20,8	7,5
PASYWA RAZEM	1 046,8	903,6	143,2

Na koniec 2024 r. odnotowano wzrost sumy bilansowej NBP o 143,2 mld zł. Wynikał on głównie z napływu netto walut obcych w kwocie 94,7 mld zł z tytułu transakcji przeprowadzanych przez posiadaczy rachunków w NBP. Na wzrost wpłynęły także: dodatni wynik zarządzania rezerwami dewizowymi (19,8 mld zł licząc w walucie instrumentów, tj. nie uwzględniając różnic kursowych) oraz zmiana kursów walut obcych i ceny złota (35,7 mld zł). Na obniżenie sumy bilansowej NBP

oddziaływały rozliczenia z tytułu płatności odsetek oraz wykupu dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej w terminie ich zapadalności (-11,8 mld zł).

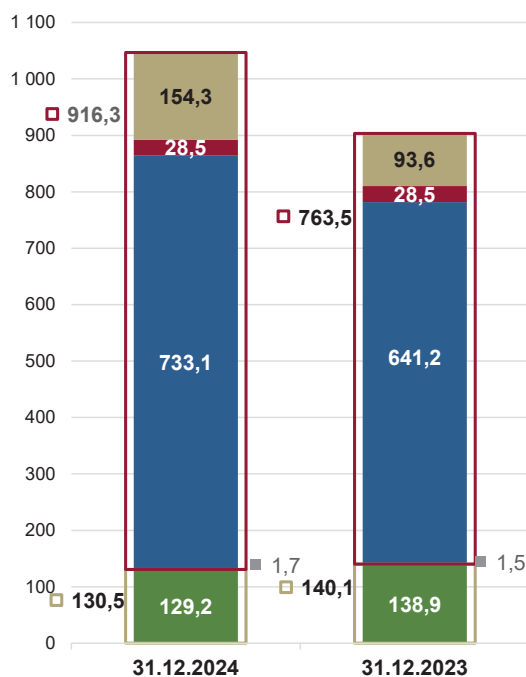
Wykres 24. Główne czynniki zmiany sumy bilansowej NBP w 2024 r. w relacji do 2023 r. (w mld zł)



W 2024 r. zmiany struktury aktywów bilansu w porównaniu z 2023 r. wiązały się ze wzrostem udziału złota i należności w złocie przy jednoczesnym spadku udziału należności w walutach obcych od nierezydentów oraz udziału aktywów w walucie krajowej – przede wszystkim w następstwie wykupienia przez emitentów części dłużnych papierów wartościowych w terminie zapadalności. Po stronie pasywów utrzymywała się przewaga udziału zobowiązań w walucie krajowej (głównie zobowiązań związanych z prowadzoną polityką pieniężną) nad udziałem zobowiązań w walutach obcych. Zwiększył się kapitał NBP, głównie w związku ze wzrostem równowartości zasobu złota w NBP, do czego przyczynił się wzrost rynkowej ceny złota. Strata NBP za 2024 r. negatywnie wpłynęła na wielkość kapitału NBP.

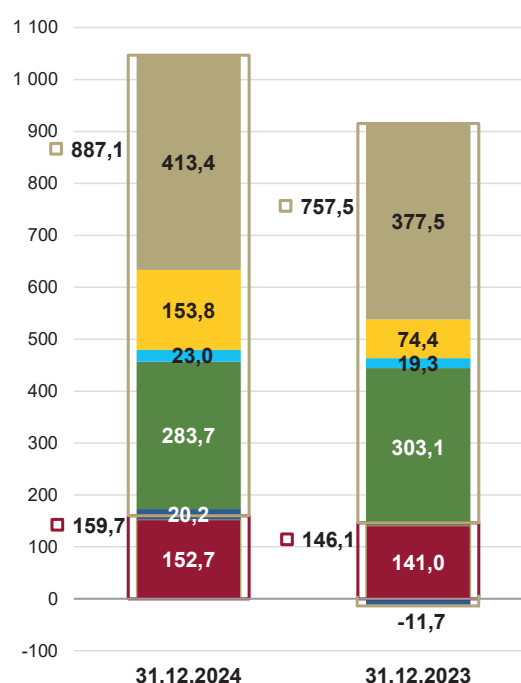
Napływające do NBP waluty obce związane z transakcjami posiadaczy rachunków są w większości wymieniane na walutę krajową i zwiększają zobowiązania NBP w walucie krajowej. W rezultacie bilans NBP charakteryzuje się asymetrią walutową. Oznacza to, że dominującą część aktywów stanowią aktywa w walutach obcych i złocie, podczas gdy po stronie pasywów przeważają zobowiązania w walucie krajowej (z tytułu polityki pieniężnej oraz emisji banknotów i monet). Asymetria ta powoduje, że NBP ma otwartą pozycję walutową, tj. nadwyżkę aktywów nad zobowiązaniami w walutach obcych, co naraża Bank na ryzyko kursowe.

Wykres 25. Struktura aktywów (w mld zł)



■ A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości
 ■ A.2.1. Należności od MFW
 ■ A.2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne
 ■ A.10. Pozostałe aktywa
 ■ A.7. Papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej
 ■ Aktywa w walutach obcych
 ■ Aktywa w walucie krajowej

Wykres 26. Struktura pasywów (w mld zł)



■ P.1. Pieniądz w obiegu
 ■ P.2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej
 ■ Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej (P.3+P.5+P.6+P.11+P.12.2)
 ■ P.4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych
 ■ Kapitał NBP
 ■ Zobowiązania w walutach obcych (P.7+P.8+P.9+P.11)
 ■ Pasywa w walucie krajowej
 ■ Pasywa w walutach obcych

15.2.1. Aktywa i pasywa w złocie oraz w walutach obcych

Pozycje aktywów i pasywów NBP w złocie oraz w walutach obcych wiążą się przede wszystkim z gromadzeniem rezerw dewizowych i zarządzaniem nimi (por. rozdział 5), pełnieniem przez bank funkcji agenta Rządu RP w relacjach z MFW (por. podrozdział 13.2.2), a także prowadzeniem przez NBP systemu TARGET-NBP, będącego polskim komponentem paneuropejskiego systemu rozrachunku płatności w euro (por. rozdział 7)⁹⁸. Ponadto w ramach obsługi budżetu państwa NBP prowadzi rachunki bankowe w walutach obcych (por. rozdział 8).

⁹⁸ W ramach systemu TARGET bank centralny prowadzi rachunki uczestników tego systemu w euro, głównie banków krajowych (prezentowane w pasywach bilansu), a także utrzymuje saldo na rachunku bieżącym w EBC (prezentowanym w aktywach bilansu).

Tabela 8. Aktywa i pasywa NBP w złocie oraz w walutach obcych w podziale na wybrane obszary działalności na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł)

	Zarządzanie rezerwami dewizowymi		MFW		Rozliczenia w systemie TARGET		Obsługa sektora rządowego		Inne		Razem		
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	118,2*	66,2*							36,1**	27,4**	154,3	93,6	60,7
A.2. Należności w walutach obcych od nierezydentów	728,9	638,0	28,5	28,5	4,0	2,9			0,3	0,3	761,6	669,7	91,9
A.10. Pozostałe aktywa									0,4	0,2	0,4	0,2	0,2
AKTYWA RAZEM	847,1	704,2	28,5	28,5	4,0	2,9	0,0	0,0	36,8	27,9	916,3	763,5	152,8
P.7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów					2,5	2,9	44,3	42,6	0,1	0,2	47,0	45,6	1,3
P.8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	68,7	66,8							8,7	0,7	77,3	67,5	9,8
P.9. Alokacja SDR			28,2	27,9							28,2	27,9	0,3
P.11. Pozostałe pasywa									0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
P.13. Różnice z wyceny									7,0	5,1	7,0	5,1	1,9
PASYWA RAZEM	68,7	66,8	28,2	27,9	2,5	2,9	44,3	42,6	16,0	6,1	159,7	146,1	13,6
Pozycja bilansowa netto	778,4	637,4	0,3	0,6	1,5	0,0	-44,3	-42,6	20,8	21,8	756,6	617,3	139,3

* Złoto na rachunkach bieżących i lokatach terminowych.

** Złoto w skarbcach NBP.

Różnice między aktywami a zobowiązaniami w złocie oraz w walutach obcych stanowiły zasoby złota i walut obcych. Oprócz zasobu złota NBP utrzymywał rezerwy walutowe – w dolarze amerykańskim (USD), euro (EUR), funcie brytyjskim (GBP), dolarze kanadyjskim (CAD), dolarze australijskim (AUD), koronie norweskiej (NOK) oraz dolarze nowozelandzkim (NZD). Ponadto NBP miał zasób w specjalnych prawach ciągnięcia MFW (SDR).

Tabela 9. Zasoby złota i podstawowych walut obcych na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł)

	2024			2023		
	Zasoby według średniego kosztu zasobu	Zasoby według kursu średniego NBP	Przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane	Zasoby według średniego kosztu zasobu	Zasoby według kursu średniego NBP	Przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane
złoto	93,9	154,3	60,4	65,3	93,6	28,3
USD	243,3	252,9	9,6	224,7	216,8	-7,9
EUR	120,3	118,8	-1,5	109,3	103,6	-5,6
GBP	70,1	71,7	1,6	65,5	62,1	-3,4
CAD	61,9	60,0	-1,9	57,0	52,9	-4,2
AUD	51,4	49,3	-2,0	47,2	43,6	-3,6
NOK	34,4	32,9	-1,4	31,9	29,3	-2,6
NZD	17,2	16,3	-0,8	15,6	14,7	-0,9
MFW (SDR)	0,3	0,3	0,0	0,7	0,7	0,0

Przychody niezrealizowane (bilans)
Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)71,6
-7,7Przychody niezrealizowane (bilans)
Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)28,3
-28,2

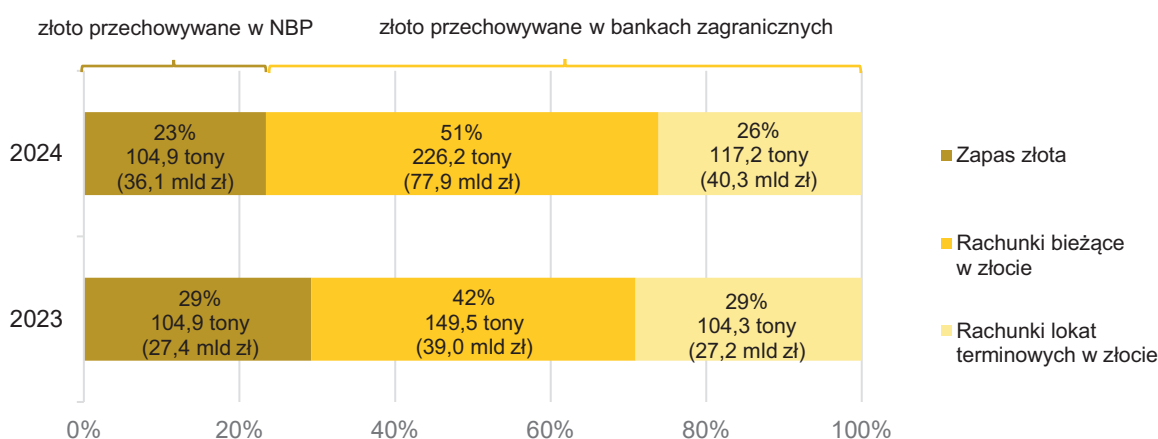
Różnica pomiędzy wartością zasobów złota i walut obcych według kursu średniego NBP a wartością tych zasobów według średniego kosztu zasobu (tj. uśrednionej ceny ich pozyskania) stanowi przychody lub koszty niezrealizowane z wyceny kursowej złota i walut obcych. Przychody niezrealizowane

powiększają pasywa bilansu (jako element kapitału NBP w pozycji różnice z wyceny – por. Tabela 8), natomiast koszty niezrealizowane – pomniejszają wynik finansowy (wynik z operacji finansowych, por. Tabela 12).

15.2.1.1. Złoto

Narodowy Bank Polski posiada złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości, które jest przechowywane w bankach zagranicznych (na rachunkach bieżących lub na rachunkach lokat terminowych) oraz w skarbcach NBP. W 2024 r. NBP kupił 89,5 tony złota (130,0 ton złota w 2023 r.). Zasób złota NBP na 31 grudnia 2024 r. wyniósł 448,2 tony (154,3 mld zł). Na koniec 2023 r. było to 358,7 tony (93,6 mld zł).

Wykres 27. Wartość i struktura złota oraz należności w złocie na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł i w %)



15.2.1.2. Zarządzanie rezerwami dewizowymi (innymi niż złoto)

Największy udział w aktywach NBP mają instrumenty inwestycyjne wykorzystywane do zarządzania rezerwami dewizowymi. Są to przede wszystkim dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, agencje rządowe i instytucje międzynarodowe oraz, w mniejszym stopniu, tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych (Exchange Traded Funds, ETF), lokaty terminowe i obligacje przedsiębiorstw niefinansowych. Około 1% posiadanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do tzw. emisji zielonych (*green bonds*) oraz obligacji zrównoważonego rozwoju (*sustainable bonds*)⁹⁹. Dodatkowo niewielka część rezerw walutowych jest utrzymywana na rachunkach bieżących, głównie w zagranicznych bankach centralnych. Aby uzyskać dodatkowy dochód, NBP zawiera transakcje *reverse repo* (prezentowane w aktywach bilansu), zwykle jednocześnie z transakcjami *repo* (prezentowanymi

⁹⁹ Do zielonych obligacji lub obligacji zrównoważonego rozwoju zalicza się te, z których wpływy są przeznaczone na finansowanie lub refinansowanie projektów ekologicznych bądź społecznych (w przypadku *sustainable bonds*). Mogą to być projekty związane z: efektywnością energetyczną, energią odnawialną, zapobieganiem zanieczyszczaniu środowiska, zrównoważonym gospodarowaniem zasobami naturalnymi, bioróżnorodnością, zapewnieniem niezbędnej infrastruktury i usług lub bezpieczeństwa żywnościowego, wsparciem postępu socjoekonomicznego.

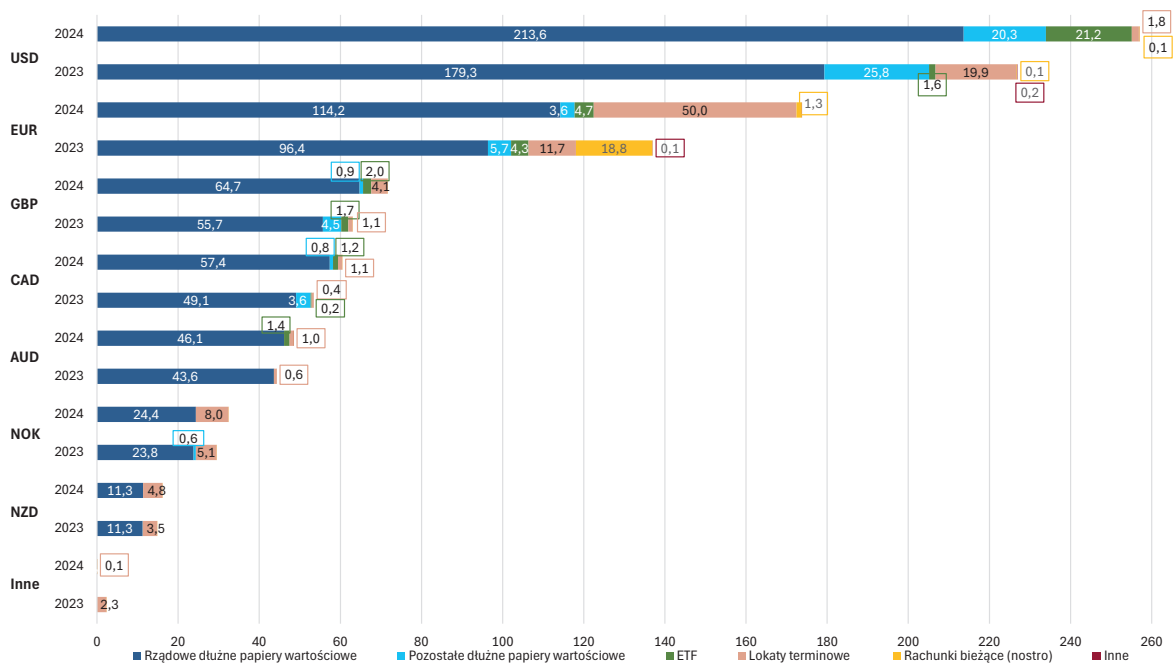
w pasywach bilansu) oraz inwestuje w kontrakty *futures*. NBP ma portfel amerykańskich obligacji skarbowych w USD utrzymywanych do dnia zapadalności.

Tabela 10. Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych (innych niż złoto) na koniec 2024 i 2023 r.; aktywa „+”, zobowiązania „-” (w mld zł)

	2024	2023	Zmiana
A.2.2. Rachunki bieżące (nostro)	1,5	19,0	-17,5
A.2.2. Lokaty terminowe	71,0	44,8	26,2
A.2.2. Transakcje reverse repo	68,7	66,8	1,9
P.8. Transakcje repo	-68,7	-66,8	-1,9
A.2.2. Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	557,3	499,3	58,0
A.2.2. ETF	30,4	7,9	22,6
A.2.2. Inne	0,0	0,3	-0,2
Razem	660,2	571,2	89,0

Na wielkość zarządzanych rezerw dewizowych (innych niż złoto) oddziaływały przede wszystkim: napływ walut obcych na rzecz posiadaczy rachunków w NBP oraz wykorzystanie środków walutowych na zakup złota, wycena kursowa walut obcych i wycena cenowa posiadanych dłużnych papierów wartościowych i ETF.

Wykres 28. Struktura walutowa rezerw dewizowych (bez złota) na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł)



15.2.1.3. Należności i zobowiązania wobec MFW

Narodowy Bank Polski prezentuje w bilansie należności i zobowiązania związane z uczestnictwem Rzeczypospolitej Polskiej w MFW. W aktywach są ujmowane m.in.: udziały RP w MFW opłacone w walutach obcych (tzw. transza rezerwowa), rachunek bieżący w SDR, służący do rozliczeń z MFW, lokata terminowa oraz pożyczki udzielone MFW. Z kolei w pasywach są prezentowane zobowiązania dotyczące przyznanej Polsce alokacji SDR.

Tabela 11. Należności „+” i zobowiązania „-” wobec MFW w SDR na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł)

	2024	2023	Zmiana
A.2.1. Transza rezerwowa	5,5	5,8	-0,3
A.2.1. Rachunek bieżący w MFW	22,9	22,6	0,3
A.2.1. Lokata terminowa w MFW	0,0	0,0	0,0
A.2.1. Pożyczki udzielone MFW	-	0,0	-
P.9. Alokacja SDR	-28,2	-27,9	-0,3
Razem	0,3	0,6	-0,4

Pozycja walutowa NBP w SDR¹⁰⁰ jest głównie wynikiem operacji przeprowadzanych z MFW na podstawie zawartych umów oraz porozumień pożyczkowych. Na jej zmianę w SDR wpłynęły przede wszystkim środki otrzymane przez NBP od MFW związane ze zwrotem pożyczek udzielonych MFW (zmniejszenie transzy rezerwowej). Na wartość należności i zobowiązań wobec MFW w złotych oddziaływała również aktualizacja wyceny kursowej SDR.

15.2.2. Aktywa i pasywa w walucie krajowej

Aktywa i pasywa w walucie krajowej wiążą się przede wszystkim z emisją przez NBP pieniądza gotówkowego, prowadzeniem polityki pieniężnej oraz prowadzeniem rachunków bankowych dla sektora rządowego, w tym głównie dla budżetu państwa. Ponieważ większość instrumentów finansowych wykorzystywanych do realizacji tych zadań ma charakter zobowiązań, występuje nadwyżka pasywów nad aktywami w walucie krajowej. Wzrost tej nadwyżki w 2024 r. wynikał przede wszystkim z wymiany na złote walut obcych napływających na rzecz posiadaczy rachunków w NBP.

¹⁰⁰ NBP posiada też akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych denominowane w SDR (53,6 mln zł na koniec 2024 r.).

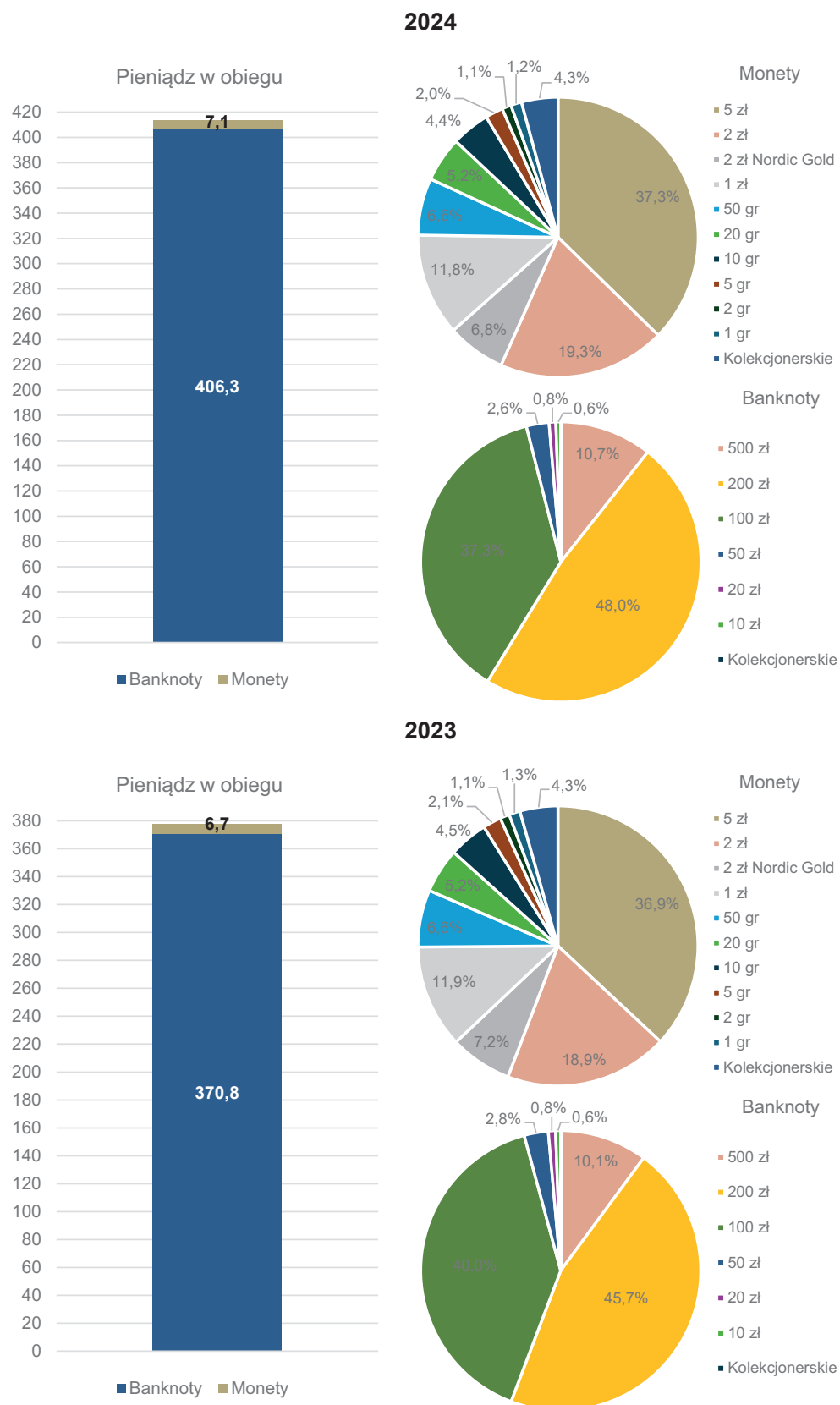
Tabela 12. Aktywa i pasywa w walucie krajowej w podziale na wybrane obszary działalności NBP na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł)

	Emisja pieniądza gotówkowego		Polityka pieniężna		Obsługa sektora rządowego		Inne		Razem		
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	Zmiana
A.6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych							0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A.7. Papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej			129,2	138,9					129,2	138,9	-9,7
A.10. Pozostałe aktywa							1,3	1,3	1,3	1,3	0,1
AKTYWA RAZEM	-	-	129,2	138,9	-	-	1,3	1,3	130,5	140,1	-9,6
P.1. Pieniądz w obiegu	413,4	377,5							413,4	377,5	35,9
P.2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej			153,8	74,4					153,8	74,4	79,4
P.3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych							1,3	2,6	1,3	2,6	-1,3
P.4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych			283,7	303,1					283,7	303,1	-19,4
P.5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów					17,2	10,3	1,9	1,6	19,0	11,9	7,1
P.6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów							2,0	4,1	2,0	4,1	-2,1
P.11. Pozostałe pasywa							0,4	0,5	0,4	0,5	-0,0
P.12. Rezerwy							0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
P.13. Różnice z wyceny							73,3	29,9	73,3	29,9	43,4
P.14. Fundusze							1,5	1,5	1,5	1,5	-
P.15. Straty z lat ubiegłych							-48,2	-27,4	-48,2	-27,4	-20,8
P.16. Zysk/strata za rok obrotowy							-13,3	-20,8	-13,3	-20,8	7,5
PASYWA RAZEM	413,4	377,5	437,5	377,5	17,2	10,3	19,0	-7,9	887,1	757,5	129,6
Pozycja bilansowa netto	-413,4	-377,5	-308,3	-238,6	-17,2	-10,3	-17,7	9,1	-756,6	-617,3	-139,2

15.2.2.1. Działalność emisyjna

Działalność emisyjna polega na realizacji przez NBP konstytucyjnego uprawnienia do emitowania polskiego pieniądza. NBP emituje banknoty i monety powszechnego obiegu oraz banknoty i monety kolekcjonerskie, o różnych nominałach (por. rozdział 4). Wyemitowane banknoty i monety stanowią – obok zobowiązań z tytułu polityki pieniężnej – najistotniejszą pozycję pasywów NBP. Wielkość emisji pieniądza zależy od czynników zewnętrznych, w szczególności od kształtowania się popytu na pieniądz gotówkowy w gospodarce. Na koniec 2024 r. wzrost wartości pieniądza gotówkowego w stosunku do stanu na koniec 2023 r. wyniósł 35,9 mld zł (9,5%).

Wykres 29. Struktura pieniądza w obiegu na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł i w %)



15.2.2.2. Polityka pieniężna

Narodowy Bank Polski realizuje politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjęty przez RPP (por. rozdział 2). W 2024 r. polityka pieniężna była nadal prowadzona w warunkach nadpłynności sektora bankowego. Do realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej NBP stosował wybrane instrumenty, w szczególności operacje otwartego rynku, polegające na emisji bonów pieniężnych NBP (prezentowanych w pasywach). Instrumentem polityki pieniężnej była też rezerwa obowiązkowa. Obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej (prezentowanej w pasywach) ogranicza skalę operacji otwartego rynku, przeprowadzanych w celu absorpcji nadpłynności z sektora bankowego. Narodowy Bank Polski oferował bankom krajowym operacje depozytowo-kredytowe, umożliwiając lokowanie nadwyżki płynności w NBP w formie depozytu na koniec dnia (prezentowanego w pasywach), bądź uzupełnienie niedoboru płynności przez wykorzystanie kredytu lombardowego (prezentowanego w aktywach). Dłużne papiery wartościowe zaprezentowane w aktywach NBP obejmują obligacje skarbowe oraz dłużne papiery wartościowe z gwarancją Skarbu Państwa, które zostały skupione w latach 2020–2021 w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku przeprowadzonych na rynku wtórnym w celu ograniczenia negatywnych skutków pandemii COVID-19. Środki pieniężne uzyskane z tytułu ich wykupu w dacie zapadalności nie są reinwestowane.

Tabela 13. Aktywa „+” i zobowiązania „-” z tytułu polityki pieniężnej na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł)

	2024	2023	Zmiana
A.7. Papiery wartościowe w walucie krajowej	129,2	138,9	-9,7
P.2. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	-146,6	-48,9	-97,7
P.2. Depozyty na koniec dnia	-7,2	-25,5	18,3
P.4. Bony pieniężne NBP	-283,7	-303,1	19,4
Razem	-308,3	-238,6	-69,7

W 2024 r. na wzrost zobowiązań netto wobec sektora bankowego oddziaływały głównie: skup walut obcych napływających do NBP z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP oraz przepływy związane z wynikiem NBP z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej (por. rozdział 15.3.3). W przeciwnym kierunku wpływał głównie przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu (por. rozdział 4) oraz wykup przez emitentów dłużnych papierów wartościowych w dacie zapadalności. Nadpłynność sektora bankowego była absorbowana za pośrednictwem emisji bonów pieniężnych. Ponadto część środków banki pozostawiły na rachunkach bieżących oraz ulokowały jako depozyt na koniec dnia.

15.2.2.3. Kapitał NBP

Jako centralny bank państwa NBP nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej obowiązującym sektor bankowy. Do składników kapitału, zgodnie z definicją kapitału stosowaną przez EBC, Narodowy Bank Polski kwalifikuje oprócz funduszy własnych (statutowego i rezerwowego) także

rezerwę kursową¹⁰¹ oraz różnice z wyceny (rachunek rewaluacyjny złota, dodatnie różnice z wyceny złota, walut obcych, dłużnych papierów wartościowych, ETF i instrumentów pozabilansowych), stratę bilansową (w tym straty z lat ubiegłych) oraz część zysku za rok obrotowy pozostającą w NBP (to jest 5%), która jest przeznaczana na zwiększenie funduszu rezerwowego.

Tabela 14. Kapitał NBP na koniec 2024 i 2023 r. (w mld zł i w %)

	2024	2023	Zmiana
P.12. Rezerwa kursowa	-	-	-
P.14. Fundusz statutowy	1,5	1,5	-
P.14. Fundusz rezerwowy	-	-	-
P.13. Rachunek rewaluacyjny złota	1,6	1,6	-
P.13. Dodatnie różnice z wyceny złota	60,4	28,3	32,1
P.13. Dodatnie różnice z wyceny kursowej	11,2	0,0	11,2
P.13. Dodatnie różnice z wyceny cenowej	7,0	5,1	1,9
P.15. Straty z lat ubiegłych	-48,2	-27,4	-20,8
P.16. Zysk/strata za rok obrotowy*	-13,3	-20,8	7,5
Razem	20,2	-11,7	31,9
<i>% sumy bilansowej NBP</i>	<i>1,9%</i>	<i>-1,3%</i>	<i>3,2 p.p.</i>
Wrażliwość kapitału NBP na:			
- aprecjację kursu PLN względem walut obcych o 1%**	-6,0	-5,2	-0,8
- wzrost stóp procentowych o 100 punktów bazowych***	-15,7	-14,7	-1,0

* Ujemny wynik finansowy za rok obrotowy podlega akumulacji w pozycji Straty z lat ubiegłych.

** Podane wartości oznaczają łączny spadek przychodów/wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej w przypadku równomiernego spadku o 1% kursów średnich NBP podstawowych walut rezerwowych na dzień bilansowy.

*** Dla dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych – wyznaczony na podstawie wskaźnika MD (*modified duration*) łączny spadek przychodów / wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej w przypadku równomiernego wzrostu krzywych rentowności o 100 punktów bazowych na dzień bilansowy.

Kapitał NBP wzrósł o 31,9 mld zł, co było spowodowane przede wszystkim wzrostem przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) z tytułu posiadanych zasobów złota oraz USD i GBP. Jednocześnie w przypadku pozostałych podstawowych walut obcych w rezerwach walutowych NBP wystąpiły koszty niezrealizowane z wyceny, które pomniejszyły wynik finansowy NBP za 2024 r. Negatywnie wpłynął na niego również ujemny zrealizowany wynik z transakcji w walutach obcych (por. rozdział 15.3.2). Należy zaznaczyć, że wielkość kapitału NBP nie ma bezpośredniego wpływu na

¹⁰¹ W celu przeciwdziałania negatywnemu wpływowi wahań kursu złotego do walut obcych na wynik finansowy NBP, ustawa o NBP zobowiązuje Bank do tworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (zwanej rezerwą kursową). Zasady tworzenia i rozwiązywania tej rezerwy ustala Rada Polityki Pieniężnej (uchwała nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim, Dz. Urz. NBP poz. 14).

realizację podstawowego celu działalności w zakresie utrzymywania stabilnego poziomu cen ani na realizację innych zadań przez NBP. Wielkość ta nie stanowi zatem czynnika ograniczającego niezależność banku centralnego. Ponadto zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości Narodowego Banku Polskiego.

Najbardziej zmiennymi składnikami kapitału NBP były dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych oraz dodatnie różnice z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych i ETF (przychody niezrealizowane). Na zmiany tych różnic wpływało przede wszystkim kształtowanie się rynkowych kursów walut obcych i cen papierów wartościowych.

15.2.3. Bilans NBP – zestawienie pięcioletnie

Zmiany sumy bilansowej NBP są wypadkową przede wszystkim zewnętrznych przepływów walut obcych w rezultacie transakcji posiadaczy rachunków w NBP, wyniku zarządzania rezerwami dewizowymi, wahań wyceny instrumentów finansowych w walutach obcych i złocie, zaangażowania w jednoczesne transakcje *repo* i *reverse repo*, jak też operacji jednorazowych (jak np. alokacja SDR przeprowadzona w 2021 r.). Dodatkowo w latach 2020–2021 na wielkość sumy bilansowej NBP oddziaływał prowadzony przez NBP skup dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej. Operacja ta wpłynęła także na zmianę struktury bilansu NBP, zwiększając udział waluty krajowej w aktywach NBP, zdominowanych wcześniej przez waluty obce i złoto. W 2023 i 2024 r. NBP zakupił odpowiednio 130,0 ton i 89,5 tony złota, co spowodowało zwiększenie relacji złota do walut obcych w aktywach.

Tabela 15. Bilans NBP w latach 2020–2024 według danych na dzień bilansowy (w mld zł)

AKTYWA	2024	2023	2022	2021	2020
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	154,3	93,6	58,7	54,8	52,3
A.2. Należności w walutach obcych od nierezydentów	761,6	669,7	675,4	619,3	527,5
2.1. Należności od MFW	28,5	28,5	31,4	30,0	6,9
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	733,1	641,2	644,0	589,3	520,6
A.3. Należności w walutach obcych od rezydentów	-	-	-	-	-
A.4. Należności w walucie krajowej od nierezydentów	-	-	-	-	-
A.5. Należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	-	-	-	-	0,1
A.6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A.7. Papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	129,2	138,9	140,7	149,3	112,6
A.8. Należności w walucie krajowej od sektora rządowego	-	-	-	-	-
A.9. Pozycje w trakcie rozliczenia	-	-	-	-	-
A.10. Pozostałe aktywa	1,7	1,5	1,5	1,8	2,0
Aktywa razem	1 046,8	903,6	876,2	825,3	694,3

PASYWA	2024	2023	2022	2021	2020
P.1. Pieniądz w obiegu	413,4	377,5	368,6	355,6	321,8
P.2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	153,8	74,4	55,1	96,5	62,6
P.3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	1,3	2,6	0,9	0,8	0,4
P.4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	283,7	303,1	252,2	184,5	127,8
P.5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	19,0	11,9	11,9	15,3	24,9
P.6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	2,0	4,1	4,1	4,0	2,2
P.7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	47,0	45,6	59,0	32,6	46,3
P.8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	77,3	67,5	53,6	36,0	45,4
P.9. Alokacja SDR	28,2	27,9	30,9	29,8	7,1
P.10. Pozycje w trakcie rozliczenia	-	-	-	-	-
P.11. Pozostałe pasywa	0,7	0,5	0,4	1,1	0,7
P.12. Rezerwy	0,2	0,2	15,3	16,7	10,0
12.1. Rezerwa kursowa	-	-	15,1	16,5	9,9
12.2. Rezerwy na zobowiązania	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
P.13. Różnice z wyceny	80,2	35,0	50,1	51,0	45,7
P.14. Fundusze	1,5	1,5	1,5	1,5	1,9
14.1. Fundusz statutowy	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
14.2. Fundusz rezerwowy	-	-	-	-	0,4
P.15. Straty z lat ubiegłych	-48,2	-27,4	-10,5	-11,0	-11,9
P.16. Zysk/strata za rok obrotowy	-13,3	-20,8	-16,9	11,0	9,3
Pasywa razem	1 046,8	903,6	876,2	825,3	694,3

15.3. Charakterystyka rachunku zysków i strat NBP

Tabela 16. Wynik finansowy NBP za 2024 i 2023 r. (w mld zł)

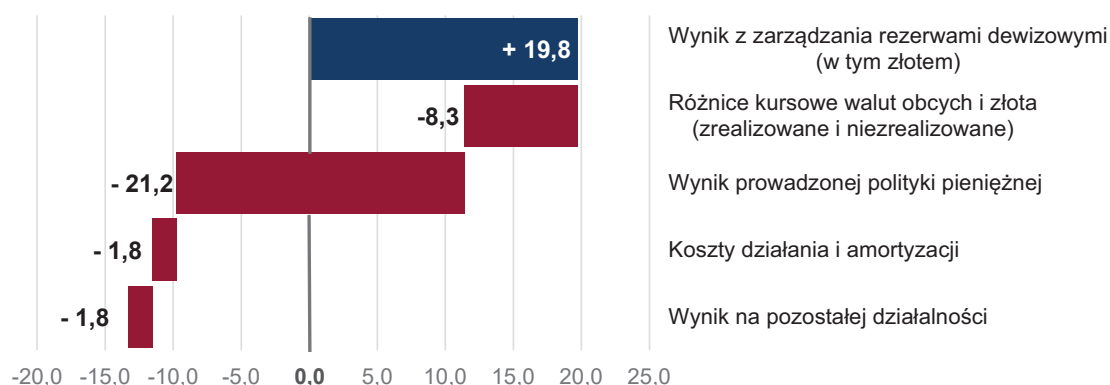
	2024	2023
RZiS.1. Wynik z odsetek	-1,4	-1,6
1.1. Przychody z odsetek	28,1	26,6
1.2. Koszty z odsetek	-29,5	-28,2
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	-10,8	-32,6
2.1. Wynik zrealizowany	-0,7	-3,8
2.2. Koszty niezrealizowane	-10,1	-28,8
2.3. Wynik z odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	-0,0	0,0
RZiS.3. Wynik z prowizji i opłat	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z instrumentów kapitałowych oraz udziałów	0,5	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,1
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,9	-0,8
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,4	-0,4
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji banknotów i monet	-0,4	-0,5
RZiS.10. Pozostałe koszty	-0,0	-0,0
Zysk/strata za rok obrotowy przed wynikiem z rezerwy kursowej	-13,3	-35,9
RZiS.11. Wynik z rezerwy kursowej	-	15,1
Zysk/strata za rok obrotowy	-13,3	-20,8

W 2024 r. wynik finansowy NBP był ujemny i wyniósł -13,3 mld zł.

Wynik finansowy Banku jest pochodną pełnionych przez niego funkcji, a także uwarunkowań rynkowych. Źródłem straty były przede wszystkim: ujemny wynik z prowadzonej polityki pieniężnej (koszty dyskonta od wyemitowanych bonów pieniężnych oraz koszty odsetek od rezerwy obowiązkowej) oraz aprecjacja złotego względem większości walut obcych (z wyjątkiem USD i GBP), która przełożyła się na koszty niezrealizowane z wyceny kursowej. Stratę NBP ograniczył dodatni wynik zarządzania rezerwami dewizowymi¹⁰². Z kolei koszty działania Banku i amortyzacji kształtowały się w 2024 r. na poziomie podobnym jak w roku poprzednim.

¹⁰² Liczony w walucie instrumentów finansowych.

Wykres 30. Wynik finansowy NBP za 2024 r. w podziale na obszary (w mld zł)



W związku z dominującą rolą instrumentów finansowych w bilansie NBP najważniejsze elementy rachunku zysków i strat Banku dotyczą odsetek, dyskonta i premii (wynik z odsetek) oraz różnic kursowych i cenowych związanych z obrotem instrumentami inwestycyjnymi rezerw dewizowych (wynik z operacji finansowych), a także z wynikiem z tytułu odsetek od instrumentów polityki pieniężnej. Dodatkowo Bank ponosi koszty związane ze swoją działalnością (koszty wynagrodzeń, administracyjne, emisji znaków pieniężnych oraz amortyzacji). Wynik z odsetek w 2024 r. był ujemny, lecz poprawił się w porównaniu z rokiem poprzednim. Było to związane m.in. z wyższym dodatnim wynikiem z odsetek osiągniętym na rynkach zagranicznych, na których inwestowane są rezerwy dewizowe (wyższa rentowność na rynkach zagranicznych w 2024 r. niż w 2023 r.), przy jednocześnie wyższych kosztach prowadzenia polityki pieniężnej NBP. Z kolei niższa aprecjacja złotego do walut obcych na koniec 2024 r. (rok do roku) niż na koniec 2023 r. przyczyniła się do podwyższenia wyniku z tytułu operacji finansowych na skutek niższych kosztów niezrealizowanych z wyceny pozycji walutowych na koniec 2024 r.

15.3.1. Wynik zarządzania rezerwami dewizowymi

Przychody i koszty związane z instrumentami inwestycyjnymi rezerw dewizowych dotyczą głównie odsetek od dłużnych papierów wartościowych i lokat (prezentowanych w wyniku z odsetek), wyniku ze sprzedaży oraz wyceny cenowej (tylko kosztów wyceny¹⁰³) dłużnych papierów wartościowych i ETF, dywidendy od ETF, a także wyniku z tytułu instrumentów finansowych pozabilansowych (prezentowanych w wyniku z operacji finansowych¹⁰⁴). Wynik zarządzania rezerwami dewizowymi jest w dużym stopniu uwarunkowany kształtowaniem się czynników pozostających poza kontrolą NBP. Należą do nich przede wszystkim: wielkość napływających z zagranicy środków w walutach obcych oraz

¹⁰³ Papiery wartościowe w walutach obcych, z wyjątkiem portfela papierów dłużnych utrzymywanych do dnia zapadalności, są wyceniane według średniej ceny rynkowej lub na podstawie stawek krzywej rentowności (jeśli ceny rynkowe nie są dostępne). Zgodnie z zasadą ostrożności przychody z wyceny są ujmowane w pasywach bilansu NBP (jako element kapitału NBP) i nie zwiększają wyniku finansowego NBP.

Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

¹⁰⁴ Dotyczy wyceny instrumentów pochodnych wykorzystywanych w związku z zarządzaniem rezerwami walutowymi.

sytuacja na rynkach finansowych – wzajemne relacje kursów walut rezerwowych i względem złotego, stopy procentowe na rynkach zagranicznych, wartości indeksów akcyjnych. Na wynik zarządzania rezerwami dewizowymi oddziałuje również przyjęta struktura walutowa rezerw i rodzaj wykorzystywanych instrumentów finansowych.

Tabela 17. Wynik zarządzania rezerwami dewizowymi w 2024 i 2023 r. w podziale na waluty i instrumenty (w mld zł)

2024	USD*	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Razem
RZIS.1. Wynik z odsetek	9,1	4,3	2,6	2,1	1,8	1,1	0,7	21,8
Lokaty terminowe	0,8	1,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	2,6
Transakcje reverse repo	0,9	1,0	0,8	0,4	0,1	-	-	3,2
Transakcje repo	-0,9	-0,9	-0,8	-0,4	-0,1	-	-	-3,0
Dłużne papiery wartościowe	8,3	3,0	2,6	2,1	1,8	0,8	0,5	19,0
Inne	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	-1,8	0,3	-0,6	0,2	-0,0	-0,5	0,0	-2,5
Zrealizowane różnice cenowe	-0,5	0,3	-0,0	0,2	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-1,2	-0,0	-0,6	-0,0	-0,1	-0,5	-	-2,4
RZIS.4. Przychody z instrumentów kapitałowych oraz udziałów	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	-	-	0,5
Wynik finansowy za rok obrotowy	7,5	4,7	2,1	2,3	1,8	0,6	0,8	19,8

2023	USD*	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Razem
RZIS.1. Wynik z odsetek	9,0	3,5	2,5	2,1	1,7	1,0	0,7	20,5
Lokaty terminowe	0,8	0,7	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	2,0
Transakcje reverse repo	1,0	0,8	0,7	0,2	0,1	-	-	2,8
Transakcje repo	-1,0	-0,7	-0,6	-0,2	-0,1	-	-	-2,6
Dłużne papiery wartościowe	8,1	2,8	2,4	2,1	1,6	0,7	0,5	18,4
Inne	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	-0,4	0,4	-0,7	-0,2	-0,4	-0,2	-0,0	-1,6
Zrealizowane różnice cenowe	-0,3	0,5	-0,6	-0,2	-0,4	-0,1	-0,0	-1,1
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-0,1	-0,1	-0,1	-0,0	-0,1	-0,2	-0,0	-0,5
RZIS.4. Przychody z instrumentów kapitałowych oraz udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	0,0
Wynik finansowy za rok obrotowy	8,6	4,0	1,8	1,9	1,3	0,7	0,7	18,9

Zmiana wyniku finansowego roku bieżącego	-1,1	0,7	0,3	0,4	0,5	-0,1	0,1	0,9
---	-------------	------------	------------	------------	------------	-------------	------------	------------

* Uwzględniono również odsetki od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD.

Głównymi przyczynami wzrostu wyniku zarządzania rezerwami dewizowymi w 2024 r. w porównaniu z poprzednim rokiem były: wzrost poziomu aktywów w walutach obcych oraz wyższa średnioroczna rentowność na rynkach zagranicznych. Uwarunkowania rynkowe przełożyły się na wzrost wyniku z odsetek od posiadanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych oraz lokat.

15.3.2. Różnice kursowe walut obcych i złota oraz aktualizacja rezerwy kursowej

Wpływ zmian kursów walut obcych i złota na wynik finansowy NBP zależy od kształtowania się kursu złotego do walut obcych i złota zarówno w trakcie roku (zrealizowane różnice), jak i na dzień bilansowy (niezrealizowane różnice z wyceny zasobów walut obcych i złota). Zrealizowane różnice kursowe są

prezentowane w wyniku z operacji finansowych. Na koniec roku wpływ na wynik finansowy NBP z tytułu posiadanych walut obcych i złota jest jednak asymetryczny, podobnie jak w przypadku wyceny papierów wartościowych. Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych i złota (koszty niezrealizowane) pomniejszają wynik z operacji finansowych. Z kolei dodatnie różnice (przychody niezrealizowane) zwiększają kapitał NBP i nie są ujmowane w wyniku finansowym NBP.

Różnice kursowe są najbardziej zmiennym elementem wyniku finansowego NBP. Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych walut obcych i złota w 2024 r. dotyczył głównie transakcji sprzedaży USD, EUR, GBP, CAD, AUD, NOK i NZD. W porównaniu z poprzednim rokiem wynik ten wzrósł o 2,1 mld zł (76,1%), głównie na skutek kształtowania się średniorocznej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu (niższa średnioroczna ujemna różnica dla AUD, NZD, EUR, CAD i NOK, oraz wystąpienie dodatniej różnicy dla GBP), przy jednocześnie niższym wolumenie sprzedaży wszystkich podstawowych walut obcych.

Tabela 18. Różnice kursowe walut obcych i złota oraz wynik z rezerwy kursowej w 2024 i 2023 r. (w mld zł)

2024	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Złoto	Pozostałe	Razem
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	0,8	-1,9	0,2	-2,1	-2,3	-1,9	-1,1	0,0	0,0	-8,3
Różnice kursowe	0,8	-1,9	0,2	-2,1	-2,3	-1,9	-1,1	0,0	0,0	-8,3
- zrealizowane różnice kursowe	0,8	-0,4	0,2	-0,2	-0,3	-0,4	-0,3	0,0	0,0	-0,7
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	-	-1,5	-	-1,9	-2,0	-1,4	-0,8	-	-0,0	-7,7
RZIS.11. Wynik z rezerwy kursowej										-

2023	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Złoto	Pozostałe	Razem
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	-5,4	-6,7	-3,7	-4,7	-4,6	-4,1	-1,8	0,0	-0,1	-31,0
Różnice kursowe	-5,4	-6,7	-3,7	-4,7	-4,6	-4,1	-1,8	0,0	-0,1	-31,0
- zrealizowane różnice kursowe	2,5	-1,0	-0,3	-0,5	-0,9	-1,5	-0,9	0,0	-0,0	-2,7
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	-7,9	-5,6	-3,4	-4,2	-3,6	-2,6	-0,9	-	-0,0	-28,2
RZIS.11. Wynik z rezerwy kursowej										15,1

Zmiana wyniku z operacji finansowych	6,2	4,8	3,9	2,6	2,3	2,3	0,6	-0,0	0,1	22,6
Zmiana wyniku z rezerwy kursowej										-15,1

Rezerwa kursowa zabezpiecza bank centralny przed materializacją ryzyka kursowego i jej negatywnym wpływem na wynik finansowy (niekorzystny wpływ na wartość aktywów w walutach obcych ma aprecjacja kursu złotego). W 2023 r. NBP rozwiązał w całości rezerwę kursową na pokrycie kosztów z niezrealizowanych różnic kursowych w kwocie 15,1 mld zł.

15.3.3. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej

Głównym instrumentem prowadzonej polityki pieniężnej w warunkach nadpłynności krajowego sektora bankowego były bony pieniężne. W związku z emisją bonów pieniężnych NBP ponosi koszty dyskonta (są one prezentowane w wyniku z odsetek). Poziom kosztów prowadzonej polityki pieniężnej zależy głównie od nadpłynności sektora bankowego oraz poziomu stóp procentowych, stopy rezerwy obowiązkowej i stopy jej oprocentowania ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej. Skutkiem działań zmniejszających negatywny wpływ pandemii COVID-19, prowadzonych przez NBP w latach 2020–2021, był natomiast dodatni wynik z tytułu odsetek od skupionych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej (odsetki, dyskonto i premia).

Tabela 19. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej w 2024 i 2023 r. (w mld zł)

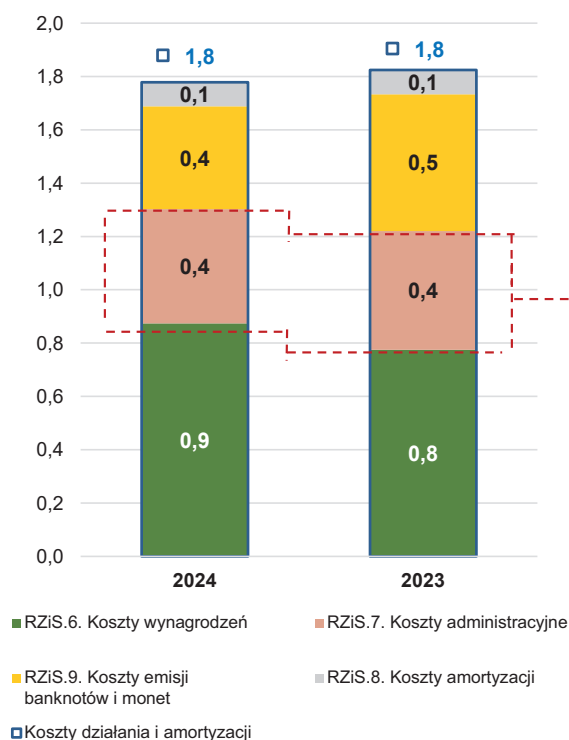
	2024	2023	Zmiana
RZiS.1. Wynik z odsetek	-21,2	-20,6	-0,5
Bony pieniężne NBP	-18,7	-18,1	-0,6
Rezerwa obowiązkowa	-4,3	-4,4	0,1
Depozyt na koniec dnia	-0,3	-0,3	0,0
Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej	2,1	2,2	-0,1
Inne	0,0	0,0	-0,0

W 2024 r. NBP odnotował ujemny wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej. Spadek wyniku w porównaniu z poprzednim rokiem wiązał się przede wszystkim z wyższymi kosztami dyskonta od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych, co jest skutkiem wzrostu średniorocznego poziomu bonów pieniężnych.

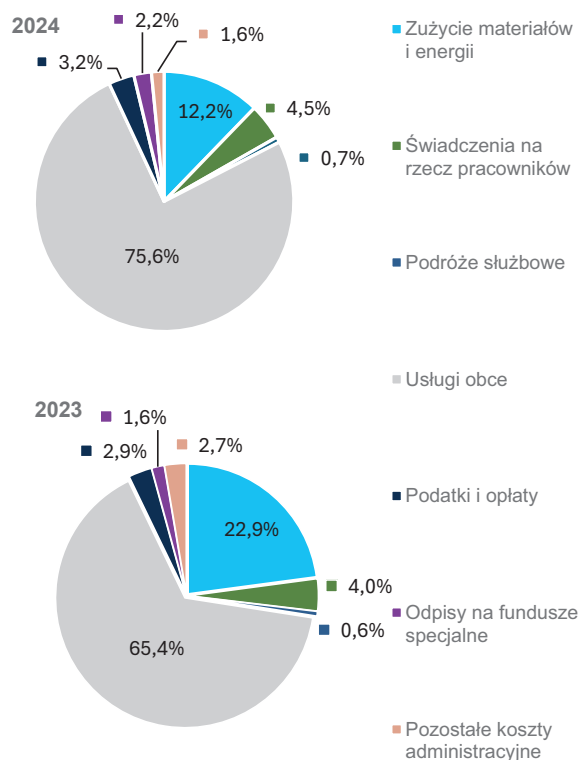
15.3.4. Koszty działania i amortyzacji

W 2024 r. NBP odnotował spadek kosztów działania i amortyzacji o 0,05 mld zł (2,5%) w stosunku do 2023 r. Było to związane m.in. z niższymi kosztami emisji znaków pieniężnych (tj. kosztami produkcji banknotów i monet) oraz niższymi kosztami administracyjnymi przy jednocześnie wyższych kosztach wynagrodzeń zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową. Koszty emisji znaków pieniężnych zależą przede wszystkim od liczby zamówionych banknotów i monet oraz cen ich zakupu, a także od kosztów zakupu kruszcu do produkcji monet.

Wykres 31. Struktura kosztów działania i amortyzacji w 2024 i 2023 r. (w mld zł)



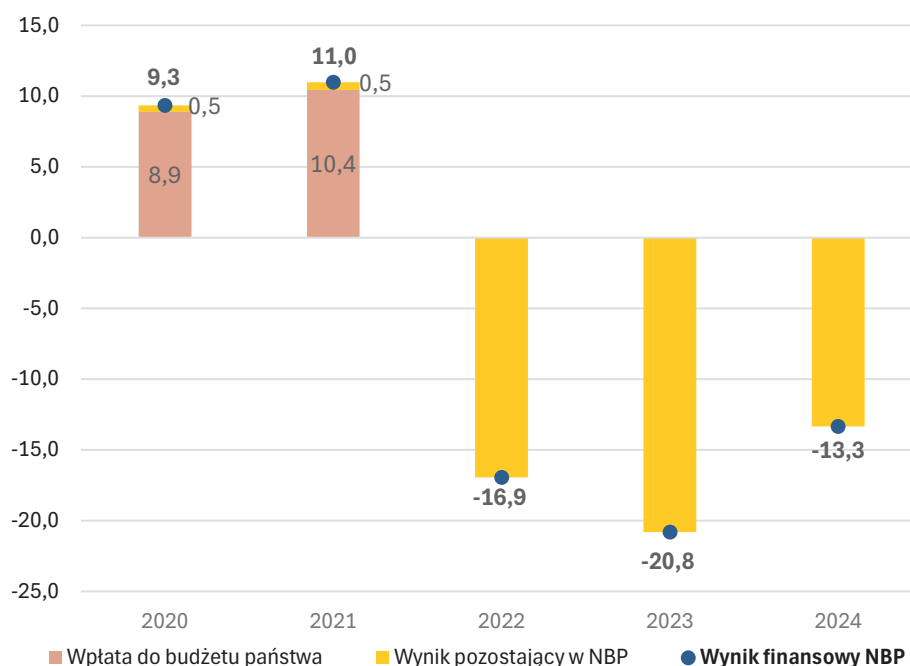
Wykres 32. Struktura kosztów administracyjnych w 2024 i 2023 r. (w %)



15.3.5. Podział wyniku finansowego oraz wpłata z zysku do budżetu państwa

Wynik finansowy NBP za 2024 r. był ujemny i wyniósł -13,3 mld zł. Strata za 2024 r. powiększy niepokryte straty wykazywane w kapitale NBP w pozycji *Straty z lat ubiegłych*.

Wykres 33. Wynik finansowy i wpłata z zysku do budżetu państwa w latach 2020 - 2024 (w mld zł)



Uwaga: wykres prezentuje wynik finansowy za dany rok. Wpłata do budżetu państwa jest dokonywana w kolejnym roku, po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów.

Renta mennicza

Z emisją pieniądza gotówkowego wiążą się koszty zakupu banknotów i monet. W przeciwieństwie do zobowiązań NBP pieniądź w obiegu nie podlega oprocentowaniu, a tym samym nie generuje dla NBP kosztów z tytułu odsetek. Pozyskane w zamian aktywa finansowe są natomiast źródłem określonych przychodów dla NBP.

Przychody osiągnięte z aktywów, których źródłem finansowania jest wyemitowany pieniądź w obiegu, pomniejszone o koszty emisji, nazywa się rentą menniczą. Stanowią one dochód z emisji pieniądza (*seigniorage*).

Głównym składnikiem aktywów NBP są rezerwy dewizowe (w tym złoto), a od 2020 r. również dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej. Z tego względu można przyjąć w uproszczeniu, że dochodem z emisji pieniądza będzie część wyniku zarządzania rezerwami dewizowymi, w tym z różnic kursowych, oraz wyniku z tytułu dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, odpowiadająca udziałowi zobowiązań z tytułu emisji pieniądza w sumie aktywów NBP, pomniejszona o koszty emisji znaków pieniężnych. W 2024 r. tak oszacowana renta mennicza wyniosła 6,8 mld zł (-3,1 mld zł w 2023 r.).

15.3.6. Rachunek zysków i strat NBP – zestawienie pięcioletnie

Na wartość wyniku finansowego NBP największy wpływ ma utrzymywanie rezerw dewizowych (stopy zwrotu z ich inwestowania oraz zmiany kursów walut obcych), a także wielkość operacji polityki pieniężnej oraz krajowe stopy procentowe. Zmiany wyniku finansowego najczęściej są spowodowane wahaniami kursów walut obcych względem złotego. Ponadto na wynik finansowy wpływają zmiany rentowności dłużnych papierów wartościowych na rynkach zagranicznych oraz poziom krajowych stóp procentowych.

Tabela 20. Rachunek zysków i strat NBP w latach 2020–2024 (w mld zł)

	2024	2023	2022	2021	2020
RZiS.1. Wynik z odsetek	-1,4	-1,6	-5,8	2,3	3,1
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	-10,8	-32,6	-11,2	16,6	10,5
RZiS.3. Wynik z prowizji i opłat	0,0	0,0	-0,0	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z instrumentów kapitałowych oraz udziałów	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,9	-0,8	-0,7	-0,6	-0,6
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji banknotów i monet	-0,4	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3
RZiS.10. Pozostałe koszty	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Zysk/strata za rok obrotowy przed wynikiem z rezerwy kursowej	-13,3	-35,9	-18,4	17,6	12,5
RZiS.11. Wynik z rezerwy kursowej	-	15,1	1,4	-6,6	-3,2
Zysk/strata za rok obrotowy	-13,3	-20,8	-16,9	11,0	9,3